

SBUF stödjer
forskning & utveckling

som leder till
praktisk handling

SBUF [®]

SBUF GER MÖJLIGHET TILL UTVECKLING

Det är alltid roligt att summera det som har varit, och att planera för det som kommer. Under 2012 inkom 151 ansökningar om bidrag, en ökning med fem procent från 2011. Det är vi glada för! Vi beviljade bidrag till 86 projekt med 46 miljoner kronor och mottog slutrapporter från 104 projekt. För SBUF ökade alltså ansökningstrycket samtidigt som projektbalansen minskade – det märks att arbetsbelastningen ute i den skarpa byggbranschen har minskat något. Nu får man tid att ta tag i de viktiga utvecklingsprojekten.

SBUF finansierar branschgemensam forskning och utveckling åt bygg- och installationsföretagen, en uppgift som vi tycker är både meningsfull och angelägen. Det finns förbättringspotential i byggbranschen. SBUF ger möjlighet till finansiering av viktiga branschgemensamma projekt – ta den möjligheten!

Det svåraste som finns är att sprida information om ny teknik och nya rön till byggarbetsplatserna. Vi arbetar med vår webbplats, elektroniska nyhetsbrev, informationsblad, seminarier, webbfilmer etcetera. En ny informationskanal för 2012 är Byggarbetsplatsens Teknikhandbok. Handboken har tagits fram inom Sveriges Byggindustrier med finansiering från SBUF. Vi hoppas att den kommer att få stort genomslag och att den kommer att bidra till kunskapsspridning och kvalitetshöjning.

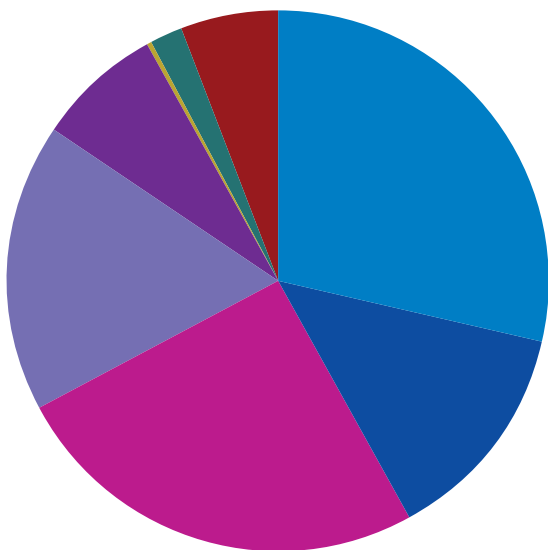
Vad ligger då framför oss? Svårt att säga, min kristallkula är inte bättre än någon annans. Men om man skall dra någon slutsats från de ansökningar som vi ser inom SBUF ligger mycket fokus på arbetsmiljöfrågor, moderna upphandlingsformer, renovering och energieffektivisering, utveckling av BIM och bygglogistik med mera. Spännande områden som kommer att medföra en förbättrad, effektivare och mer lönsam byggbransch.

Ruben Aronsson

FINANSIERING

SBUF har under året beviljat stöd till 86 projekt med sammanlagt 50,1 miljoner kronor. Till detta kommer projektdeltagarnas egna insatser samt stöd från forskningsråd, myndigheter, med flera. Det innebär att byggföretagen (inklusive SBUF:s insats) skjuter till cirka 75 miljoner kronor, vilket matchas av cirka 45 miljoner kronor från övrig industri och cirka 55 miljoner kronor i offentliga medel. Den samlade volymen av de 86 projekt som SBUF beviljat medel för under 2012 utgör cirka 175 miljoner kronor (se figur).

86 branschprojekt för 175 miljoner kronor finansieras av

AKTUELLA PROJEKT

Branschgemensamt prognosverktyg för bedömning av temperatur och hållfasthet i betongkonstruktioner (Projekt 12799)

Projektledare:
Ted Rapp, Sveriges Byggindustrier

Vad är den största nyttan med detta prognosverktyg?

Den största nyttan är att platschefen lätt kan planera sina gjutningar och i förväg förbereda sig inför gjutning – tid och kvalitet är pengar! En väl planerad gjutning är ofta en lyckad gjutning med hög kvalitet när man har haft möjlighet att simulera gjutningen och bedöma hur bland annat vädrets makter kan påverka resultatet. Genom dessa enkla simuleringar kan platschefen eliminera riskerna för obehagliga överraskningar, till exempel frysning vintertid, eller säkerställa att tillräcklig hållfasthet uppnåtts i konstruktionen så att formrivning kan ske på ett säkert sätt.

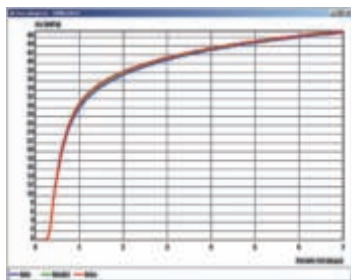
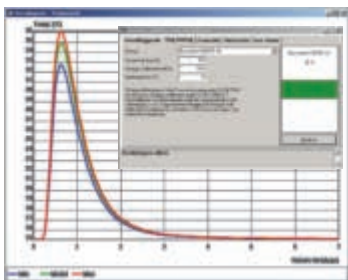
Vad blir de stora förändringarna jämfört med gamla Hett97?

Det gamla prognosverktyget "Hett 97" utvecklades för mer än 15 år sedan och är ett efterfrågat verktyg, men det har gjort sitt och behöver en omfattande uppdatering för att fungera i längden. Det nya prognosverktyget kommer att fungera i dagens och kommande operativsystem.

I princip kommer programverktyget att klara av det gamla systemets funktioner med lite vassa tillägg. Den stora förändringen blir nog att det kommer att finnas möjlighet att lägga till provningar av egna betongrecept där man får assistans i programmet med utvärderingen.

När blir programmet tillgängligt och hur får man tag på det?

Vi planerar att det nya prognosverktyget ska vara färdigt redan under senhösten 2013. Det är tänkt att det branschgemensamma prognosverktyget ska – liksom idag – vara en installationsfil som man ska kunna ladda ner från exempelvis SBUF:s webbplats.

Renoveringscentrum för branschens kunskapsuppbyggnad (Projekt 12627)

Projektledare:
Rolf Kling, VVS-Företagen

Varför behövs ett Renoveringscentrum?

Över en miljon lägenheter i flerbostadshus i Sverige behöver renoveras och samtidigt energieffektiviseras inom en relativt snar framtid. Kunskap, erfarenheter och praktiska exempel saknas inte när det gäller renovering och energieffektivisering men idag är kunskapen starkt fragmenterad och svåråtkomlig. Ett Renoveringscentrum med säte på Lunds Tekniska Högskola har därför startats för att samla kunskaper och erfarenheter kring renoveringar och se till den att bearbetas, sprids och kan användas. Renoveringscentrum är öppet för alla högskoleinstitutioner och företag i Sverige eller utomlands, vilka bedriver aktiv verksamhet med anknytning till renovering av byggnader.

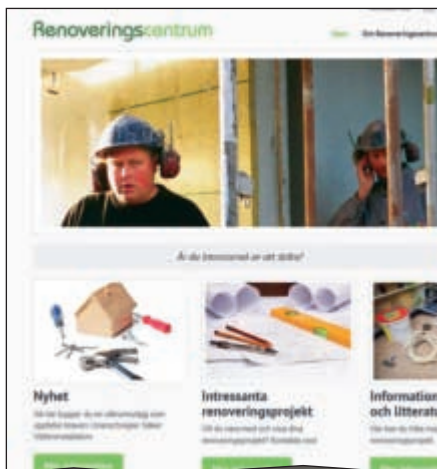
Vilka uppgifter ska detta kunskapscentrum ha?

Renoveringscentrum ska genom informationsspridning och kunskapsuppbyggnad stödja alla olika aktörer inom byggsektorn att genomföra effektiva och hållbara renoveringar. Stora besparingar kan göras genom att värdera och systematiskt ta vara på erfarenheter från genomförda renoveringsprojekt, men också genom att tillföra ny kunskap från utvecklings- och forskningsprojekt.

Renoveringscentrum ska anordna seminarier för att sprida lösningar, nya forskningsrön och metoder som förenklar renoveringsarbetet och knyta samman aktörer och erbjuda en utbildningsplattform.

Hur ska kunskapen om renovering av byggnader spridas till branschen?

Renoveringscentrums hemsida kommer att vara en huvuduppgift i verksamheten och bli den primära kanalen för spridning av information. Diskussioner har även förts kring arrangemang av en konferens med tema renovering och av mindre sammankomster.

Säkerhet på bygget med BIM (Projekt 12505, 12589 och 12765)

Projektledare:
Stefan Dehlin (NCC) och
Camilla Lidgren, Skanska

Hur kan BIM bidra till ökad säkerhet på byggarbetsplatsen?

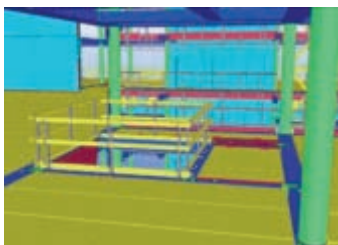
BIM kommer att underlätta hantering av arbetsmiljöaspekter. Produktionspersonal kan lättare engageras i projekteringen för att ställa krav på den framtida arbetsplatsen och sedan se till att dessa förverkligas innan etablering. Det finns möjlighet att "gå" en virtuell säkerhetsrund i 3D-modellen. Riskfyllda situationer kan lokaliseras, utvärderas och hanteras genom byggprocessen. BIM bidrar med nya möjligheter att testa och planera arbetsmoment och att sedan kommunicera detta till berörda parter.

Vad skulle en säkerhetsritning, K1, kunna innehålla?

På en säkerhetsritning finns hänvisningar till gällande dokument vad avser arbetsmiljön, länkade så man enkelt hamnar rätt. Sedan bör de olika riskerna vara markerade som varningstrianglar till exempel stämp för temporära konstruktioner, skyddsräcken vid öppningar etcetera. Innan säkerhetsritningarna görs går man igenom behovet med projektet och man vill gärna se alla stämp till betongväggarna, om man kommer fram med en saxlift eller inte. Idag syns inte stag och stämp, utan finns bara med i texter i montagebeskrivningar.

Vad blir nästa steg nu?

Det viktiga nu är att skapa förutsättningar för att använda BIM inom säkerhetsprojektering: utveckla arbetsmetoder för säker arbetsmiljö och verktyg och att också sprida kunskap om vad man kan göra. Här spelar pilotprojekt en viktig roll då erfarenheter sprids lättast genom verkliga exempel. I ett idealfall för säkerhetsprojektering finns även ställningar med i ritningsunderlaget, så långt har vi inte kommit ännu.

TEKNIKHANDBOK SAMLAR ERFARENHET OCH KUNSKAP FÖR BYGGARBETSPLATSEN

Projektledare:

Pär Åhman

Huvudredaktör:

Mats Persson och

Rolf Jonsson,

tekniskt sakkunnig.

Byggarbetsplatsens Teknikhandbok behandlar vanliga arbeten vid byggande av bostäder och lokaler med tyngdpunkt på viktiga punkter "att tänka på" med hänvisningar till ytterligare information. Boken är framtagen av de regionala FoU-utskotten inom Sveriges Byggindustrier med stöd från SBUF.

En undersökning bland byggföretagen 2008 visade att det finns ett behov av en handbok med den viktigaste kunskapen om byggteknik och byggproduktion samt regler och förutsättningar för att bedriva byggverksamhet. Man efterfrågade en bok som riktar sig till alla på byggarbetsplatsen med produktionsnära arbetsuppgifter, med syfte att sprida kunskap om god praxis – helt enkelt en handbok som kan bidra till att göra mer rätt och mindre fel.

Byggarbetsplatsens Teknikhandbok

I Byggarbetsplatsens Teknikhandbok finns många praktiska råd och tips med hänvisningar och förklaringar. Här

sammanställs praktisk erfarenhetsbaserad information om byggproduktion och regler som styr byggverksamhet. Boken framhåller vikten av god arbetsmiljö och säkerhetsaspekter liksom rent tekniska frågor avseende lufttäthet, fuktssäkerhet med mera. Handboken riktar sig primärt till entreprenörer men är även användbar för andra kategorier i byggbranschen.

Kvalitetssäkrat innehåll

Byggarbetsplatsens Teknikhandbok har efter ett omfattande manusarbete under ledning av projektledare Pär Åhman och huvudredaktör Mats Persson, skickats på remiss till cirka 150 personer, i huvudsak från den primära målgruppen, det vill säga de som arbetar i produktionen på byggarbetsplatsen. SBUF:s Byggutskott har tillsammans med Sveriges Byggindustriers FoU-utskott varit mycket engagerat i projektet genom deltagande i

Exempel ur
Byggarbets-
platsens
Teknik-
handbok.

Omslagen till Teknikhandboken för VVS-installatörer 2005 - 2013.

referensgrupper för att säkerställa relevansen i handboken. Ett underlag till innehållet och en kompletterande referens till handboken är många av de SBUF-projekt som genomförts under åren. På SBUF:s webbplats finns en länklista till alla informationsblad och projektarbeten som finns inkluderade i Byggarbetsplatsens Teknikhandbok 2013. Länklistan följer samma struktur som boken och är lätt att navigera.
www.sbuf.se/sa/node.asp?node=242

Årliga uppdateringar

Byggarbetsplatsens Teknikhandbok ska enligt plan ges ut årligen och kommer att uppdateras så att den behåller sitt nyhetsvärde, inte minst med tanke på att varje årgång ska innehålla färsk och praktiskt tillämpbara resultat från olika forsknings- och utvecklingsprojekt. Den första upplagan av Teknikhandboken utkom vid årsskiftet 2012/2013 och ska fortsättningsvis utkomma i en årligen uppdaterad utgåva och kan beställas på www.bygg.org/publikationer.

Teknikhandbok för VVS-branschen

En teknikhandbok riktad till VVS-Företagen finns sedan flera år som också togs fram med stöd från SBUF. Även Maskinentreprenörerna har en liknande handbok. Teknikhandboken för VVS-installatörer på 400 sidor samlad kunskap utkommer varje år sedan 2005 och säljs i 6-7000 exemplar per år. Enligt Rolf Kling på VVS-Företagen, som var projektledare, har Teknikhandboken blivit ett mycket uppskattat professionellt verktyg för alla i branschen. Den används av såväl entreprenörer som konsulter i alla situationer, från upphandlingar till projektering och produktion. Teknikhandboken är även till stor nytta för entreprenörer och fastighetsförvaltare som ofta har kontakt med VVS-installatörer och VVS-konsulter.

ATT GÖRA RESULTATEN KÄNDA OCH ANVÄNDA

Det är viktigt att resultatet av alla forsknings- och utvecklingsprojekt som genomförs under SBUF:s vingar också får spridning ut i branschen och bland medarbetarna ute i företagen. Det sker genom väl övervägda informationsinsatser men också i olika implementeringsprojekt.

Nyhetsbrev

SBUF skickar regelbundet ut nyhetsbrev via e-post. I nyhetsbrev får du information om intressanta projekt som vi har initierat och rapportering om avslutade projekt. Samtliga SBUF-projekt är ämnesvis kategoriserade och du kan själv välja vilka ämneskategorier du vill få projektinformation om. Våra nyhetsbrev innefattar också information om aktuella seminarier, konferenser med mera. Du anmäler dig som prenumerant på www.sbuf.se.

Informationsblad

Under året publicerades 26 informationsblad som på ett lättillgängligt sätt redovisar resultatet av de mest intressanta FoU-projekten. Bladen, som trycks i en upplaga på 9 000 exemplar, är en viktig kanal att nå ut till praktiskt verksamma i företagen.

Bred spridning av resultat

SBUF-stödda projekt har under året presenterats i mer än femtio artiklar främst i fackpress (*Byggindustrin*, *Samhällsbyggaren*, *Bygg&Teknik* med flera), men även i dagspress.

SBUF informerar om nyttiga FoU-resultat fyra gånger per år.

Praktiska hjälpmedel

Webbplatsen innehåller ett särskilt avsnitt om praktiska hjälpmedel som kommit fram i projekt som SBUF stött. Ett exempel är *Arbetsinstruktioner* där arbets- och maskininstruktioner samlats i en webbplats www.ByggAI.se. Ett annat exempel är *TorkaS* som är ett program för beräkning av uttorkningstiden för betong och kan hämtas från www.fuktcentrum.lth.se.

SBUF:S WEBBPLATS – WWW.SBUF.SE

Webbplatsen är en uteslutande källa med kunskap du har nytta av i din praktiska verksamhet. I projektregistret finns uppgifter om cirka 260 pågående projekt och resultat från över 660 projekt som avslutats. Webbplatsen är lättöverskådlig och har sökmotorer som gör att du enkelt kan finna den information du är ute efter.

Under **Projektregister** kan du söka såväl pågående som slutförda projekt. Genom en väl utvecklad sökmotor kan du finna projekt som behandlar just det som du är intresserad av.

Under **Att söka bidrag** finner du vägledning för att söka stöd till de utvecklingsprojekt du vill genomföra.

Under **Praktiska hjälpmedel** finner man praktiska hjälpmedel för byggare i form av IT-verktyg, checklistor, manualer, databaser, utbildningsmaterial med mera att användas i den dagliga verksamheten.

Under **Nyhetsbrev från SBUF** kan du anmäla dig till det nyhetsbrev som skickas ut när en ny omgång slutförda FoU-projekt har godkänts. Här kan du ange dina intresseområden och få en förteckning över slutförda FoU-projekt inom dessa områden.

De senaste utgivna informationsbladen når du enkelt under **SBUF Informationsblad**. Du kan även söka informationsblad inom ditt intresseområde med hjälp av sökord.

WEBBFILMER

SBUF inledde under året en försöksverksamhet med informations-spridning genom webbfilmer publicerade genom Youtube. Hittills har 12 filmer producerats och fler är på gång. Filmerna kan sökas på www.youtube.se och sökord "SBUF". Du kan även använda QR-koden här bredvid för att se filmerna på din mobil eller surfplatta. Hämta först QR-kodscannern "I-nigma" på Google Play eller iTunes.

SBUF informerar om Nordisk samordning av e-handelsstandard

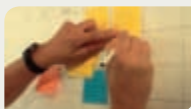
SBUF Informerar om Stomburet installationsljud

SBUF informerar om Framtagning av typväggar för våtrum

SBUF informerar om metoder för utbyte av golvbrunnar

SBUF informerar om Visuell planering

SBUF informerar om Energisparande i byggskedet på arbetsplatsen

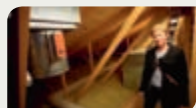
SBUF informerar om "Stoppa tjuven" – Nu har det gått för långt

Virtuell produktionsplanering – BIM för installatörer

SBUF informerar om Slagregnstäthet hos fönster, särskilt för montage i putsade regelväggar

SBUF Informerar om effekter på funktion och kostnad av styrd ventilation av kallvindar

SBUF informerar om BIM på byggarbetsplatsen

SBUF informerar om Sanering av mögelskador

Anläggningsutskottet utnyttjar bussresan mella två studiebesök till ett utskottsmöte.

Tommy Ellison

Jan-Olof Nordlander

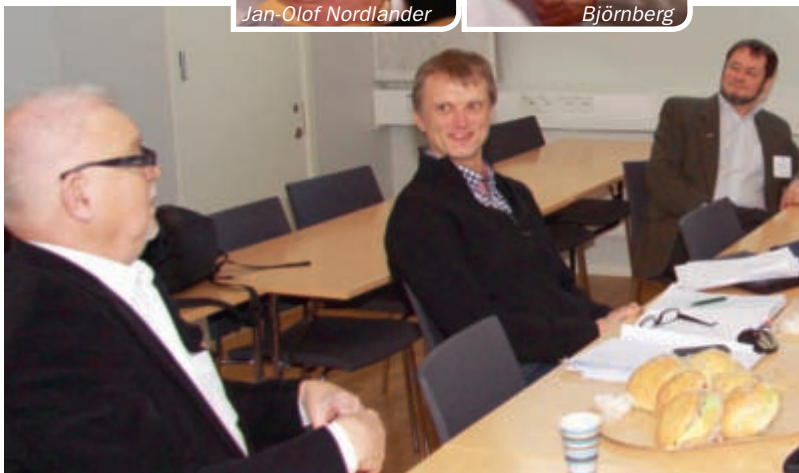

Per Murén

Björn-Inge
Björnberg

Anläggningsutskottet på besök hos Peab.

ANLÄGGNINGSUTSKOTTET

Anläggningsutskottet leds av ordförande Jan-Olof Nordlander, Skanska och består dessutom av Per Murén, NCC, Tommy Ellison, Besab och Björn-Inge Björnberg, SEKO, som representant för den fackliga sidan.

Något möte varje år brukar förläggas ute på något företag för att koppla utskottens verksamhet till verksamheten ute bland branschföretagen. Det ger även tillfälle att diskutera vilka utvecklingsfrågor som är aktuella ute i olika anläggningsprojekt och hur effektiv vår informationsspridning är. Senast besöktes Peab Anläggning och Peab Asfalt.

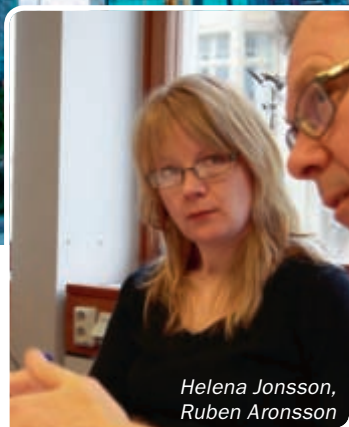
Prioriterade områden för anläggningsutskottet är för närvarande projekt med fokus på metoder för att bedöma LCC och LCA, metoder för oförstörande provning, moderna upphandlingsformer, arbetsmiljö, energi-effektivisering och automatiseringsprojekt i anläggningsbranschen.

Anläggningsutskottet har vid ett flertal tillfällen genom åren arrangerat seminarier kring viktiga branschutvecklingsfrågor för att sprida och diskutera den kunskap som samlas i utvecklingsprojekten. Ämnet för seminarierna hålls relativt koncentrerade till specifika områden så att man verkligen kan penetrera frågeställningarna. Till dessa seminarier skickas personliga inbjudningar till branschaktörer som har intresse och behov av att ta del av kunskapen med syfte att samla "alla" som berörs. Det senaste seminariet hölls i januari 2012 och behandlade "Betong med helkrossad ballast" med fokus på såväl miljö som ekonomi och kvalitet. Deltagare var representanter från Naturvårdsverket, tillverkare av ballast och betong samt de som använder betongen såväl inom anläggning som bygg.

Claes Dalman

*Helena Jonsson,
Ruben Aronsson*

Sven Ljung

Erik Eken

BYGGUTSKOTTET

Byggtutskottet leds av Claes Dalman från Peab. Övriga ledamöter är Helena Jonsson från Lindbäcks Bygg, Erik Eken från NCC och Sven Ljung från Byggnads.

Byggtutskottet sammanträder liksom Anläggningsutskottet och Installationsutskottet sju gånger per år för att diskutera projektansökningar och slutförda projekt. Inkomna projektansökningar sedan föregående möte har inför mötet gått igenom av ledamöterna och under mötet fattas sedan beslut om utskottet kan rekommendera bifall till projektansökan. Slutligt beslut om projektbidrag fattas sedan av styrelsen. Inkomna ansökningar om forskningsanslag går också igenom för att bedöma branschnytta och relevans för verksamheten för medlemsföretagens verksamhet. Beslut om forskningsanslagen fattas sedan av Forskningsutskottet.

Inkomna slutrapporteringar av utvecklings- och forskningsprojekt bedöms också av de tre branschutskotten. Dels om projekten har genomförts enligt riktlinjerna och kan rekommenderas för styrelsen att slutgodkänna rapporterna, dels vilka informationsåtgärder som rekommenderas för att sprida resultatet av projekten till branschens aktörer.

Något utskottsmöte om året brukar förläggas till något större intressant byggprojekt för att förankra utskottens verksamhet till aktuella frågor ute på byggarbetsplatserna. Senast besöktes bygget av det tredje Gothia Towers i Göteborg. Där diskuterades bland annat produktionsteknik, logistik och konstruktionsfrågor med platsledningen.

Byggarnas teknikhandbok har varit ett projekt som legat i fokus för Byggtutskottet under de senaste åren. Annars har projektansökningarna varit många inom områdena energi- och miljöområdet de senaste åren.

Hans Hedlund, Claes Dalman och Helena Jonsson.

Rolf
Levin

Rolf Kling

NKS-projektet i Solna är ett bra exempel där BIM har utnyttjats i produktionen, inte minst för att samordna installationerna. SBUF-finansierade projekt har bidragit till att föra ut BIM på arbetsplatserna.

Bo Lindholm

Rolf
Danielsson

Utskotten samt styrelsen på besök i Älvkarleby-laboratoriet under den årliga augustiresan.

INSTALLATIONSUTSKOTTET

Installationsutskottets ordförande är sedan många år tillbaka Bo Lindholm från Imtech. Övriga ledamöter är Rolf Kling från VVS-Företagen, Rolf Danielsson från Bravida och Rolf Levin från Byggnads. Angelägna projekt för Installationsutskottet har de senaste åren varit bland annat frågor kring fuktsäkra installationer och Teknikhandboken.

Även installationsutskottet förlägger något möte om året ute hos branschföretagen för att diskutera behovet av forskning och utveckling ute i branschen, senast hos Bravida. Det är inte minst intressant att verka för att utvecklingsprojekt initieras och genomförs inom branschföretag av olika storlek, inte bara av de stora branschföretagen. Behovet av att utveckla metoder och processer finns i högsta grad även i mindre och medelstora bygg- och installationsföretag.

QR BIM
Installationer

QR BIM
Byggplats

De fackliga organisationerna Byggnads och SEKO är delägare i SBUF och som sådana mycket aktiva i att initiera och stödja olika FoU-projekt som är viktiga för medlemmarna. Ett exempel är BIM på byggarbetsplatserna som leder till att arbetet flyter på och fungerar bättre för installatörer och byggnadsarbetare.

I augusti hålls en samlad mötesomgång för alla tre branschutskotten där även några studiebesök ingår i programmet. Till detta möte bjuds även forskningsutskottet och styrelsen in. Syftet är att utskottens ledamöter och styrelsen får inblick i varandras verksamhet och pågående projekt som har ett gemensamt intresse för alla utskott och hela branschen kan diskuteras. Det senaste gemensamma mötet förlades till Norduppland där bland annat Älvkarlebylaboratoriet och Forsmark med slutförvaringsprojektet besöktes.

Diskussion med Bravida om behovet av utvecklingsprojekt inom installationsbranschen i samband med ett utskottsmöte.

Kyösti Tuutti

Staffan Hintze

Hans Hedlund

Jonas Steen

Professor Stefan Larson förevisar labbet på KTH för Forskningsutskottet i samband med ett utskottsmöte.

Kjell Nilvér, Prefekt på KTH, i samtal med Forskningsutskottet.

Nils Rydén

Jan Bröchner

Conny Rolén

FORSKNINGSUTSKOTTET

Forskningsutskottet leds av Kyösti Tuutti, Skanska, och består i övrigt av Staffan Hintze, NCC, Nils Rydén, Peab, Jonas Steen, FO Peterson & Söner, Jan Bröchner, Chalmers (adjungerad) och Conny Rolén, Formas (adjungerad).

Forskningsutskottet har sina möten tre gånger per år där inkomna forskningsansökningar behandlas. Två av mötena förläggs till någon av de tekniska högskolorna/universiteten. Vid dessa möten ges det tillfälle för utskottet att träffa professorer och forskare för att uppdatera sig om aktuell forskning på högskolorna. Senaste mötet hölls på KTH där Prefekt Kjell Nilvér vid institutionen för Bygghvetenskap även informerade om hur institutionerna integrerar forskningsresultaten i grundutbildningen.

Forskningsutskottets verksamhet och SBUF:s engagemang i forskningsprojekten är viktig för såväl industrin som högskolorna. SBUF:s system med industriellt ansvar för projektledning och medverkan i referensgrupper ett utmärkt sätt för företagen att ta till sig kunskap och resultat från forskningsprojekten. Resultaten sprids och kommer branschen till nytta även genom seminarier och sammanfattningar till medlemsföretagen.

SBUF:s engagemang i forskningsprojekten gör även nytta den andra vägen. Forskningen får en förankring i byggindustrins problem och behov vilket leder till att forskningen får ökad verklighetsförankring. Forskningsutskottet och SBUF:s engagemang har även bidragit till förbättrad samverkan mellan högskolorna genom det initiativ som SBUF tog vid bildandet av Sveriges Bygguniversitet. Genom SBUF har även företagen fått ökad möjlighet att tillsätta adjungerade professorer och industridoktoranden vilket stärker företagets kompetens och konkurrenskraft. Forskningsutskottet uppmuntrar även de mindre företagen att engagera sig i forskningsprojekten genom deltagande i referensgrupper vilket är viktigt för branschens utveckling på lång sikt.

Tina Karrbom Gustavsson, avdelningen för Fastigheter och byggande på KTH, informerar Forskningsutskottet om aktuell forskning.

STYRELSEN

Ordförande för SBUF är Per-Ola Jönsson, Skanska. Övriga ledamöter är Börje Hammarström från Ledarna, Thomas Helmerson från VVS Företagen och Niklas Rengen från Byggnads. Suppleanter är Anders Bergeling, Peab, Thomas Brännström, SEKO, Christer Härjelin, Byggnads och Johan Mossling, VVS Företagen.

*Per-Ola
Jönsson*

Thomas Helmerson

Börje Hammarström, Niklas Rengen

KANSLIET

SBUF:s kansli är beläget i Näringslivets hus i Stockholm, där även de flesta av utskottsmötena hålls. Kansliet består av VD Ruben Aronsson, forskningshandläggare Hans Hedlund och Lotta Northun på administration.

Ruben Aronsson

Hans Hedlund

Lotta Northun

ÅRETS INNOVATION

SBUF instiftade 2003 ett pris – *Årets Innovation* – som utdelas till projektledaren för årets bästa utvecklingsprojekt inom bygg, installation eller anläggning. Priset instiftades för att markera SBUF:s 20-årsjubileum.

Bland de rapporter som godkänts under året nominerar SBUF:s branschutskott var sitt förslag till årets utvecklingsprojekt efter nedanstående kriterier. SBUF:s styrelse utser därefter vilken av de tre nominerade som skall tilldelas utmärkelsen **Årets Innovation**.

Kriterier för urval

Projektet skall vara väl förankrat i branschföretagens vardag och utmärkas av stor branschnytta genom att bidra till minst ett av följande;

- mervärde för kund (funktion, kvalitet, kostnader) i branschföretagens produkter och tjänster
- bättre arbetsmiljö för anställda i branschföretag
- effektivare byggprocess där branschföretagens kompetens kommer mer till sin rätt
- hållbar tillväxt inom byggsektorn
- gynnsammare förutsättningar för innovationer och teknikutveckling
- bättre ledarskap i branschföretagen

Avseende fästs även vid det sätt på vilket projektet redovisats och presenterats.

Projektledaren uppmärksammas

Priset, ett stipendium på 50 000 kronor samt diplom, delas ut till projektledaren. I ett utvecklingsprojekt bidrar flera med sina respektive kompetenser och erfarenheter. SBUF har valt att uppmärksamma projektledaren som har en central funktion och är avgörande för projektets framdrift, resultat och implementering.

Utdelning av Årets Innovation 2011

Vinnaren av Årets Innovation 2011 **Carl-Eric Hagentoft**, tar emot priset genom **Paula Wahlgren** vid en bankett på IVA den 24 april 2012. Carl-Eric tilldelades priset för projektet **Byggnadsintegrerad uppvärmning**. Paula flankeras av **Peter Fredholm** (nominerad för **Elektronisk upphandling**) samt **Per Lindstedt** (th i bild och ersättare för **Magnus Evertsson**) (nominerad för **Realtidsoptimering av krossanläggningar**).

ÅRETS INNOVATION 2012

Till Årets Innovation 2012 utsåg SBUF forskningsprojektet **Simulator för träning av robotförare**. Bland de omkring hundra SBUF-finansierade utvecklingsprojekt som slutfördes under året var det detta projekt som bäst uppfyllde kriterierna för utmärkelsen. Priset delades ut vid en högtidlig tillställning den 23 april på Ingenjörsvetenskapsakademien. Projektledare för projektet var **Tommy Ellison**, Betongsprutnings AB BESAB. Mer information om Simulator för träning av robotförare finns på www.sbuf.se under projekt 12437.

Motiveringen lyder:

Utbildning av robotförare för bergförstärkning med sprutbetong är mycket svår och dyr att genomföra. Projekt syftade till att utveckla en träningssimulator i en realistisk, virtuell miljö. Resultatet blir att utbildningskostnaderna blir lägre samtidigt som kvaliteten på sprutbetongen förbättras. Sprutbetongssimulatoren är på god väg mot en kommersiell introduktion och förhoppningen är att simulatortekniken även skall kunna appliceras inom andra utbildningsområden i bygg- och anläggningssektorn. Resultatet blir lägre kostnader och högre kvalitet samtidigt som arbetsmiljön förbättras.

Simulatorträning för sprutbetongoperatörer.

Övriga två nominerade projekt var

Framtagning av typväggar för våtrum med projektledaren **Fredrik Runius**, Säker Vatten AB, med motiveringen:

En våtrumsvägg är en riskkonstruktion. Många vattenskador i våtrum uppstår på grund av felaktiga infästningar eller dåligt konstruerade väggar. Det stora antal bostadsanpassningar som görs under ett våtrums livslängd ställer höga krav på infästningarna i våtrumsväggar.

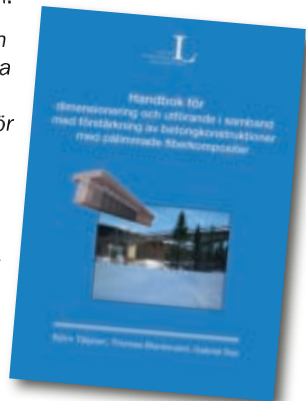
Projektets syfte var att undersöka förutsättningar att få fram typväggar för våtrum och att utföra praktiska prov av infästningar i olika väggkonstruktioner. Våtrumsväggen skall möjliggöra en säker eftermontering av tillbehör, inte minst att säkerställa möjligheten att i efterhand kunna montera stödhandtag och handikapphjälpmedel.

Projektet var ett unikt samarbete mellan ledande bygg- och installationsföretag, försäkringsbolag, bostadsproducenter med flera. Slutresultatet är en typvägg som medför betydande mervärden för slutkunden i form av lägre vattenskaderisk och större flexibilitet i den framtida användningen.

Handbok gällande förstärkning av betongkonstruktioner med komposit med projektledaren **Björn Täljsten**, Luleå Tekniska Universitet och STO Scandinavia AB, med motiveringen:

Förstärkning med kolfiber är fortfarande en ny metod. Användningsområdena är många – förstärkning för högre lastkapacitet eller längre livslängd medför stora mervärden för slutkunden samtidigt som hållbar utveckling främjas. Arbetet med utveckling och marknadsintroduktion av kolfiberförstärkningar har pågått under flera år. Det nu uppmärksamade projektet har resulterat i en handfast handbok för konstruktion och utförande av kolfiberförstärkningar vilket möjliggör en implementering av tekniken på bred front.

Några av resultatet av alla de utvecklingsprojekt som genomförs med finansiering från SBUF.

ATT SÖKA BIDRAG FÖR ATT GENOMFÖRA ETT PROJEKT

Vem kan söka bidrag?

Du som är verksam i byggandet har säkert synpunkter på hur man kan höja effektiviteten i branschen. Det kan gälla förslag om bättre samverkan mellan de som medverkar i olika led av byggprocessen. Eller det kan gälla idéer om insatser direkt i produktionen, något praktiskt hjälpmedel som behövs på bygget eller någon metod att lösa återkommande problem i produktionen. Ytterst handlar det om att bli bättre på att möta kundernas krav och förväntningar. Kundnytta, produktivitet, kvalitet och miljö är några viktiga nyckelord.

Företag som är anslutna till SBUF genom antingen Sveriges Byggindustrier eller VVS Företagen kan söka projektanslag för utvecklings- eller forskningsprojekt. Antingen för ett projekt som drivs på egen hand eller i samverkan med flera företag. Projekten ska dock alltid ha en bred förankring genom referensgrupper och ha ett syfte att komma hela branschen till del. Resultatet ska vara öppet för hela branschen att ta del av och utnyttja.

Hur går jag tillväga?

På SBUF:s webbplats finns anvisningar över hur du går tillväga och en checklista att följa för att skriva en projektansökan. Ta gärna kontakt med SBUF:s kansli om du behöver hjälp med att formulera din idé.

För att ditt projekt ska erhålla bidrag från SBUF krävs en projektplan som bifogas den projektansökan som kan fyllas i direkt på SBUFs webbplats. Ansökan ska undertecknas av projektledaren och det sökande företagets firmatecknare och skickas per post till SBUF. Det är först när undertecknad ansökan inkommit till oss på SBUF som ansökan är formellt godkänd för behandling.

Vad händer med min ansökan?

När du skickat in din ansökan via webbplatsen kommer ansökan att diskuteras i ett eller flera av SBUF:s fyra utskott. Utskotten ger sin rekommendation kring ansökan och därefter tar styrelsen beslut om bidrag. Du kan följa ditt ärende och ta del av utskottens utlåtande och styrelsens beslut via projektarean. Du erhåller användarnamn och lösenord till projektarean när din ansökan skickats in till SBUF.

Fakta om SBUF

Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond, SBUF, instiftad 1983, är byggbranschens egen organisation för forskning och utveckling med nära 5 000 anslutna företag i Sverige.

SBUF verkar för att utveckla byggprocessen så att det skapas bättre affärsmässiga förutsättningar för entreprenörer och installatörer att utnyttja forskning och driva utvecklingsarbete.

Verksamheten inriktas huvudsakligen på

- att ekonomiskt stödja forskning och utveckling i överensstämmelse med ändamålet vid i första hand företag, men även vid universitet, högskolor och andra forskningsorgan,
- att informera i första hand medlemmar om pågående verksamhet och uppnådda resultat,
- att stimulera till debatt och erfarenhetsutbyte mellan medlemmar och forskare angående utvecklingsfrågor av gemensamt intresse.

Bakom SBUF står Sveriges Byggindustrier, VVS Företagen, Ledarna, SEKO och Svenska Byggnadsarbetareförbundet.

SBUF utgörs av styrelse, utskott och kansli. De fyra utskotten är byggtuskottet, installationsutskottet, anläggningsutskottet och forskningsutskottet.

Styrelsen och utskotten består av företrädare för SBUF:s medlemmar. Det är SBUF:s styrelse som fattar beslut om projektbidrag. Varje ansökan diskuteras först i ett eller flera utskott innan styrelsen beslutar. De tre branschutskotten diskuterar de förslag till utvecklingsprojekt som kommer in. Forskningsutskottet bereder ansökningar som rör bidrag till forskningsprojekt vid högskolor i samverkan med företagen.

Postadress SBUF, Box 5501, 114 85 STOCKHOLM
Telefon 08-783 81 00
Besöksadress Näringslivets Hus, Storgatan 19, Stockholm
Internet www.sbuf.se